

Ilmaise itseäsi ja vaikuta

Miten kerrot itsestäsi hakiessasi uutta työpaikkaa? Luetteletko nimesi, ikäsi, koulutuksesi ja kokemuksesi? Vai kerrotko olevasi merimies etsimässä laivaa, jonka miehistön kanssa haluat rohkeasti kohdata haasteet, etsiä aarretta ja taistella merirosvoja vastaan?

Pane itsesi rohkeasti peliin! Sanomattomuus ei pure. Kirjoittaminen on yksi itsensä ilmaisemisen muoto. Näin neuvoi sisäisen tiedotuksen ja viestinnän asiantuntija Marjatta Jabe pariakymmentä akvalaista Eläke-Varman koulutushuoneessa 12.9.1995.

Esimerkit lateraalisesta ajattelusta ja eläinten luokitukset kiinalaisittain avasivat ajattelun ahtaita rajoja. Jos kirjoitat tekstin, josta kaikki pitävät, tyylisi on hyvä. Mutta tyylisi on vielä parempi, jos suuri osa lukijoista ihastuu ja pieni osa suuttuu. Tekijän ääni saa kuulua tekstissä. Kukaan muu ei ole sellainen kuin sinä.

Tyhjä paperi pelottaa

Kirjoittamisessa vaikeinta on aloittaminen. Mika Waltarista kerrotaan, että hän heitti ensimmäisen sivun teksteistään pois. Tolstoille riitti kuulemma ensimmäisen puolen sivun poistaminen.

Nykyisillä tekstinkäsittelyohjelmilla tekstiä voi kirjoittaa missä järjestyksessä tahansa, ja muokata näppäimistöltä syntyneen tajunnan virran jälkikäteen uuteen järjestykseen. Mutta miten ihmeessä toimittajat pystyivät tekemään juttujaan ennen nykyistä tekniikkaa? - Silloin oli erikseen puhtaaksikirjoittajat, jotka osasivat lukea, mitä toimittaja oli lyijykynällä lisännyt marginaaliin, ja ymmärsivät, miten toimittajan piirtämät ristiin rastiin seikkailevat nuolet osoittivat lauseiden uuden järjestyksen.

Ennen aloittamista pitää selvittää:

Mitä kirjoitetaan? Mikä on tekstin sanoma?

Miten kirjoitetaan? Mitä elementtejä tekstiin kuuluu? Mikä on niiden järjestys ja logiikka?

Mikä on kohderyhmä: Kuka on asiakas? Kenelle kirjoitetaan?

Inspiraatiota on turha erikseen odotella: Se syntyy, kun aloittaa kirjoittamisen.

Kirjoitusprosessi vie pian mukanaan, ja siinä oppii itsekkin.

Älä sairasta näitä!

Marjatta Jabe kuvaili kirjoittajan kymmenen tautia:

- substanttiivisyöpä
- passiivipaiseet
- lauseenvastikerokko
- lapamatovirkkeet
- sivistys- ja ammattisanojen nuppiinkihahdus
- lyhenneripuli
- uudissanaummetus

- länsiflunssa
- muotiluulotaudit
- itsestäänselvyysihottuma.

Tautien nimet kertovat oireet. Ja niihin törmää vielä valitettavan usein.

Ensisilmäys lehteen

Mitä näet ensimmäisenä lehdestä?

- Katsotko ensin kuvat ja kaaviot?
- Selaatko ensin otsikot ja sisällysluettelon?
- Luetko kuvatekstit ja väliotsikot?
- Katsotko, ketkä ovat kirjoittaneet lehteen?
- Luetko artikkelien johtolauseet eli ingressit?
- Siirrytkö ensin johtopäätöksiin?

Entä millaisen ensivaikutelman erilaiset lukijat saavat sinun jutustasi? Onko otsikkosi iskevä? Tukevatko kuvat juttuasi? Miten käytät väliotsikoita? Ja tärkeintä kaikesta: Onhan sinulla sanottavaa?

Ajan kulua ei huomannut

Keskustelu aaltoili vuolaana. Akvalaiset olivat aktiivisia ja innostuneita kysymyksineen ja kokemuksineen. Kun Marjatta Jabe sanoi, että kello tulee kahdeksan, tuntui uskomattomalta: Kolme tuntia vierähti niin, ettei edes kelloa muistanut vilkaista.